

**COVID-19 SALGINININ TOPLUMSAL CİNSİYET
EŞİTLİĞİ BAKIMINDAN ETKİLERİ VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ TOPLANTISI SONUÇ RAPORU**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
UNFPA, UN WOMEN VE EŞİTİZ PAYLAŞIMLARI	4
SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERE DAİR PAYLAŞIMLAR	6
EK - KATILIMCI LİSTESİ	9

GİRİŞ

Bu rapor, Sabancı Vakfı tarafından 30 Haziran 2020 tarihinde düzenlenen “**COVID-19 Salgınının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakımından Etkileri ve Çözüm Önerileri Toplantısı**”nı değerlendirmek üzere hazırlanmıştır.

Sabancı Vakfı olarak kurulduğumuz günden bu yana hedef kitlelerimiz olan **kadınlar, gençler ve engelli bireylerin** topluma eşit ve aktif katılmaları için çalışmalar yürütüyoruz. Eğitim destekleri, kalıcı eserler, kültür-sanat çalışmaları ve hibe programları başta olmak üzere tüm sosyal değişim programlarımızı her zaman bireylerin haklarından eşit yararlanabildiği bir toplum hayaliyle sürdürdük. Tüm çalışmalarımıza yön verirken de, her zaman toplumsal ihtiyaçları değerlendirmeyi ilke edindik.

Dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgını ise, ne yazık ki halihazırdaki toplumsal sorunları ve eşitsizlikleri derinleştirdi. Özellikle **toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının insan hakları bağlamında yıkıcı etkilerle ve kazanılan hakların kaybedilmesi** riskiyle karşı karşıya kaldığımızı gördük. Hedef kitlemiz olan kadınlar ve kız çocuklarına yönelik bu endişelerin paylaşılması, sorunların ve çözüm önerilerinin değerlendirilmesi ve dayanışmanın sağlanabilmesi amacıyla toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan kurumlarla bir araya geldiğimiz bir toplantı düzenledik.

Zoom üzerinden dışarıya kapalı olarak gerçekleştirilen toplantıya **29 kurumdan 36 kişi katılım gösterdi**. Katılımcı listesi Ek'te sunulmuştur. **Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı'nın** açılış konuşmasıyla başlayan toplantının ilk kısmında, salgının Türkiye'de ve dünyada toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından etkileri ve öngörülere dair Eşitlik İzleme Kadın Grubu (Eşitiz), Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women)'nin bulguları ile sahadan gözlemler paylaşıldı. Toplantının ikinci kısmında ise, çözüm ve iş birliği önerileri, “Şiddet”, “Ekonomi, İstihdam, Girişimcilik”, “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Eğitim, Katılım” olmak üzere üç grupta tartışıldı. Toplantının moderatörlüğünü toplumsal cinsiyet eşitliği alanında deneyimli uzman, aynı zamanda Sabancı Vakfı Hibe Programı Değerlendirme Kurulu üyesi Selen Lermioğlu Yılmaz üstlendi.

UNFPA, UN WOMEN VE EŞİTİZ PAYLAŞIMLARI

Dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgının kadınlar ve kız çocukları üzerindeki etkilerine dair Türkiye’de ve dünyada farklı çalışmalar yürütülmüştür. Toplantının ilk kısmında konu ile ilgili araştırmalarını ve sahadan gözlemlerini paylaşmak üzere Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women) ve Eşitlik İzleme Kadın Grubu (Eşitiz) kısa sunumlar gerçekleştirmiştir.

UNFPA

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından yapılan araştırmaya göre, özellikle toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, istenmeyen gebelik ve erken yaşta evlilik oranlarında ciddi bir artış söz konusu olacaktır. Salgının kadınlar üzerindeki sonuçları şu başlıklarda özetlenebilir:

1. Aile planlaması uygulamaları sekteye uğrayacaktır:

- COVID-19 döneminde sağlık tesislerinin kapatılması, tıbbi personelin yetersizliği, kadınların virüse maruz kalma endişesi yüzünden sağlık tesislerine gitmemesi ve gebelik önleyici ürünlerin üretim ile tedarik zincirindeki aksamalar nedeniyle **kadınların doğum kontrolüne erişimi azalacaktır.**
- Tedarik zincirindeki aksaklıklar pek çok yerde gebeliği önleyici araç ve yöntemlerinin mevcudiyetini kısıtlamaktadır ve gebeliği önleyici araç ve yöntemlerin en düşük gelirli 10’u aşkın ülkede önümüzdeki **6 ay içinde tükeneceği** öngörülmektedir.
- Sokağa çıkma yasağının 6 ay boyunca devam etmesi ve COVID-19 nedeniyle hizmetlerde büyük kesintiler yaşanması durumunda, **yaklaşık 47 milyon kadının modern doğum kontrol yöntemlerine erişemeyeceği** ve **yaklaşık 7 milyon civarında istenmeyen gebelik vakasının** yaşanacağı tahmin edilmektedir.
- İstenmeyen gebeliklerin sayısı sokağa çıkma yasağı devam ettiği ve hizmetlerde aksaklık yaşandığı sürece artış gösterecektir.

2. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet oranlarında artış yaşanacaktır:

- Kaynakların COVID-19’la mücadeleye ayrılması nedeniyle önleme faaliyetlerinin, koruma hizmetlerinin, sosyal hizmet ve bakım hizmetlerinin azalması ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarının artması öngörülmektedir. Şiddet önleme yardım hatlarına gelen çağrılarda **bir artış mevcuttur.**
- Özellikle sokağa çıkma yasağı ve hareket kısıtlamaları sonucunda evde artan gerilim ve ekonomik stres şiddetin seviyesinin artmasına yol açacaktır.
- Birçok veri şiddetin üç kat arttığını, sahada yaşanan aksaklıklar sebebiyle de **programlarda üçte bir oranında azalma** olduğunu göstermektedir.
- Küresel verilere göre sokağa çıkma yasağının 6 ay devam etmesi durumunda, **şiddet vakalarında 31 milyon artış** olacağı tahmin edilmektedir.

3. Çocuk yaşta evlilik oranlarında artış yaşanacaktır:

- Pek çok ülkede çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi için yürütülen programlar sosyal izolasyon kuralları nedeniyle kesintiye uğramıştır. Özellikle kız çocuklarını okulda tutarak erken evlilikleri önlemeyi hedefleyen **programlar uygulanamamaktadır.**
- Yoksulluk çocuk yaşta evliliklerin en önemli etmenlerinden biridir. Salgının ekonomik sonuçları nedeniyle özellikle düşük gelirli ülkelerde **erken yaşta ve zorla evlilik vakalarının artacağı** tahmin edilmektedir.
- Salgın sebebiyle 2020-2030 yılları arasında **13 milyon yeni çocuk yaşta evlilik vakasının** olması beklenmektedir.
- Salgın sonrasında **kız çocukların okullaşma oranlarında bir düşüş** beklenmektedir. Hatta bazı ülkelerde kız çocuklarda okullaşma oranının pandemi sebebiyle şimdiden düştüğü düşünülmektedir.

UN WOMEN

Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi (UN Women), artan kırılganlıkları ve yetersiz kalan sistemleri ortaya koyabilmek adına bir araştırma yürütmüştür. Evde kalan kadınların iş yüküne, kadınların bilgiye ve sağlık hizmetlerine erişimine ve şiddete ilişkin Türkiye temsiliyeti olan bu araştırmaya göre:

- Kadınların ev içerisindeki **iş yükü ve bakım emeği** artmaktadır. Ancak aynı oranda olmasa da erkeklerin de ev içi bakım emeğine katılımında artış yaşanmıştır.
- Kadınlar erkeklere oranla daha fazla **işlerini kaybetmişlerdir**.
- Kadınların sosyal destek mekanizmalarına ve diğer **hizmetlere erişimi** erkeklere oranla daha çok kısıtlı kalmıştır.

EŞİTİZ

Eşitlik İzleme Kadın Grubu (Eşitiz) pandemi süresince bir dizi söyleşi gerçekleştirmiş ve farklı aktörlerle COVID-19'un kadınlar üzerindeki etkilerini değerlendirme fırsatı bulmuştur. Bu toplantıda da Eşitiz temsilcisi özellikle farklı ülkelerdeki uygulamalar ve tedbirleri paylaşmıştır:

- Pandemi sürecinde şiddete karşı **şifreli iletişim yöntemleri** geliştirilmiştir. Örneğin Kanarya Adaları ve İspanya'da eczaneye girip "maske-19" denildiğinde eczacı polisi araması gerektiğini anlamaktadır.
- Yeni Zelanda'da kadınlar bir araya gelerek akıllı telefonu olmayan kadınlar için **ikinci el telefonları** toplamış, onarmış ve dağıtımını sağlamışlardır. Böylece kadınlar şiddet anında destek alabilecekleri uygulamaları kullanabilir hale gelmişlerdir.
- Türkiye'de İçişleri Bakanlığının şiddetle mücadele için geliştirdiği bir uygulama bulunmaktadır. Ancak pandemi döneminde bu **acil yardım butonunun çalışmadığı** bilinmektedir.
- Pandemi sürecinde getirilen sokağa çıkma ve seyahat kısıtlamaları avukatları da etkilemiştir. Örneğin Uganda'da bir avukat tecavüz olayına 48 saat içinde müdahale edemediği için tecavüzcü kaçmış ve bütün kanıtlar da yok edilmiştir. Bunun üzerinde Uganda 30 avukata seyahat izni vermiştir. **Sağlık ve hukuk birimlerinin bu tarz kısıtlamalarda özel olarak düzenlenmesi** gerektiği görülmüştür.
- Panama'da kadınlar ve erkekler için ayrı ayrı sokağa çıkma günü ilan edilmiş, protestolar sonucunda bu uygulama geri çekilmiştir.
- Malezya'da şiddet vakalarının önüne geçebilmek için "evde sık giyinin, makyaj yapın, dırdır etmeyin" şeklinde afişler asılmış, tepkiler üzerine bu afişler kaldırılmıştır.
- Türkiye'de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 45 bin kadına SMS atıldığı bilinmektedir. Buna ek olarak kadın sığınakları dezenfekte edilmiş, ancak **ek sığınak açmak veya ek kapasite oluşturmak gibi önlemler alınmamıştır**.
- Son olarak salgın **çoklu ayrımcılık meselesini** görünür kılmıştır. Özellikle okuma yazma bilmeyen veya kırsalda yaşayan bir kadına böyle bir dönemde ulaşmanın önemi ortaya çıkmıştır.

SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERE DAİR PAYLAŞIMLAR

ŞİDDET

- COVID-19 dönemi şiddetle mücadele konusunda **mekanizma eksikliğini**, var olan mekanizmaların ise yetersizliğini göstermiştir. İşleyen mekanizmaların takip edilmesine, mekanizmaların 7/24 en ağır kriz koşullarında dahi hizmet vereceğine güven duyulmasına ihtiyaç vardır. Özellikle:
 - İhbara müdahale görevi ve yetkisi olan bir **Alo Şiddet Hattı** yaratılmalıdır. Sosyal destek üzerine çalışan hatların yanı sıra, sadece kadına yönelik şiddetle mücadele eden bir hat geliştirilmeli ve duyurulmalıdır.
 - Sığınakların kapasitesi artırılmalı; sığınaklarda yaşa bağlı ihtiyaçlar, çocuklarıyla yaşayan kadınların ihtiyaçları gözetilmeli, kapsayıcı yöntemler düşünülmelidir.
 - Her ilde en az bir tane, büyük şehirlerde ise en az üç tane olmak üzere **Kadın Danışma Merkezleri** kurulmalı ve sığınaklar ile bir ağ yaratılmalıdır.
 - **Cinsel Şiddet Kriz Merkezleri** kurulmalıdır.
 - **Yerel acil eylem planları** yeniden gözden geçirilmeli, aktive edilmelidir.
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair kanun ve İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere **mevcut yasaların ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin** uygulanmasının takip edilmesi, denetlenmesi gerekmektedir.
- Kadınların **yasal haklara dair farkındalığının artırılması** gerekmektedir.
 - Kadınlara basılı ve dijital olarak yasal hakları ve koruma mekanizmaları bildirilmeli, muhtarlıklar, yerel yönetimler, eczaneler, AVM'ler, fırınlarda broşürler dağıtılmalı,
 - Hukuki, psikolojik destekler dijital ortamlara taşınmalı, erişimde zorluklara yönelik çözümler geliştirilmelidir.
- Salgının ilk aylarında baroların, mahkemelerin kapalı olmasından dolayı **hukuki desteklere** ulaşamadığını tespit etmiştir.
- Herkesin evde kalmasıyla birlikte bu dönem **komşu ihbarları artış göstermiştir**.
- Uzaktan ve online eğitime geçilmesiyle birlikte **çocukların %26'sının online eğitimin dışında kaldığı** tespit edilmiştir. Bunların büyük çoğunluğunun (**%90**) **kız çocukları olduğu** tahmin edilmektedir.
- Salgın başlangıcından bu yana özellikle **çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları ile ilgili hiç başvuru yapılmadığı tespit edilmiştir**. Bu durum çocukların okul gitmiyor olması nedeniyle ev içinde yaşanan istismar vakalarının tespitinin zorlaştığı şeklinde yorumlanmaktadır.
- **Cep telefonu bulunmayan kadınlara** bu süreçte kadın örgütlerinin ulaşması çok zorlaşmıştır. Bazı illerde salgın öncesinde kurulan yerel örgütlenmeler sayesinde, mahalle temsilcileri vasıtasıyla haber alınabilmiştir. İkinci el telefonların kadınlara ulaştırılması sağlanmalı, özel sektör donanım tedariki ve dağıtım desteği vermelidir.
- Yerel yönetimlerin **sosyal yardımlarını tek seferlik yerine daha süreğen bir şekilde**, kadınların ihtiyaçlarını gözetenek yapmaları sağlanmalıdır.
- Kadın örgütleri kendi acil eylem planlarını oluşturmalı ve devlete örnek modeller yaratmalıdır.
- Örgütsel olarak bütüncül bir politika oluşturabilmesi için **kadın örgütleri kendi aralarında ağ** geliştirmelidir.
- Özel sektörde şiddet uyguladığı tespit edilen personele yönelik **uyarı mekanizmaları** yaratılmalı ve özel sektör, kadına yönelik **şiddet meselesinde bir taraf olduğunu** kanıtlamalıdır.
- Fon kuruluşları fon temalarını belirlerken kadın hakları alanındaki mücadeleyi gözetmeli, **yerelin sesini duyurarak temalar belirlenmelidir**. Yerelde çalışan, politika üreten feminist örgütlenmeler daha fazla desteklenmelidir.

EKONOMİ, İSTİHDAM, GİRİŞİMCİLİK

- COVID-19 salgını etkisiyle yoksulluk çok daha fazla derinleşmiş ve en çok etkilenenler zaten yoksullukla mücadele eden gruplar olmuştur. COVID-19 döneminde asgari ücret düzeyinde kayıtlı ya da kayıtsız geliri olan **ailelerin çoğunlukla hastalık ve açlık arasında bir seçim yapmak zorunda kaldığı**, yoksulluk nedeniyle karantina gibi önlemleri tam olarak uygulayamadıkları gözlemlenmiştir.
- Salgın dönemi ekonomik tahribatın en fazla görüldüğü sektörlerin **kadınların yoğunlukta çalıştığı sektörler** olması sebebiyle, kadınların istihdamına yönelik bir tehdit oluşturmaktadır. Krizden en çok etkilenen ve ağırlıklı olarak kadınların çalıştığı tarım ve gıda sektörleri ile hizmet sektörüne destekler sağlanmalıdır.
- Salgın başladığında okulların kapanmasıyla birlikte **birçok kadın evde bakım işi sebebiyle işten ayrılmak ve eve dönmek zorunda kalmıştır**.
- Güvencesiz işlerde çalışan **kadınların temel sosyal koruma hizmetlerine** (sağlık sigortasından ücretli hastalık iznine, çocuk bakımı, gelir koruması ve işsizlik yardımları vb.) **erişimi sağlanmalıdır**.
- Kadınların güvenceli ve insanca ücretler ile çalışma koşullarının düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut durumda sığınma evlerinden çıkan kadınlar genellikle **kayıt dışı ve sigortasız işlerde çalışmaktadır**. COVID-19 döneminde ise bu kadınların çoğunluğu işsiz kalmıştır. Şiddete maruz bırakılan ya da sığınma evlerinden çıkan **kadınların istihdamda önceliklendirilmesi** için bir mekanizma tasarlanmalıdır.
- Ekonomiyi canlandırmak için alınan nakit transferi, krediler, borçların silinmesi gibi önlemler tam zamanlı, kayıt dışı, yarı zamanlı, mevsimlik işçi olmasından bağımsız mutlaka tüm **kadınları hedef almalıdır**.
- İşletmelere verilen destekler, **kadınların sahip olduğu mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler** ile kadınların yoğun çalıştığı ve salgında ağır hasar alan sektörler ve meslekler dahil edilerek genişletilmelidir.
- **Kooperatif istihdam modelinin geliştirebilmesi** ve kadınların istihdamının artırılabilmesi için kooperatiflere vergi indirimleri veya pazarlama konusunda teknik destekler sağlanmalıdır.
- Yerel yönetimler iş yeri açma gibi durumlarda alınan **ruhsatlarda kadınlara özel indirim** gitmelidir.
- **Ev içi emek ve bakım emeği** (çocuk/yaşlı/hasta bakımı sorumluluğu) kadınların özellikle salgın döneminde en zorlandıkları mesele hâline gelmiştir. Zaten çoğunlukla kadınların sorumluluğunda olan ve istihdamını etkileyen faktörler salgın döneminde eve kapanmayla birlikte daha büyük zorluk oluşturmuştur. Ev içi emeğin dengeli hale gelebilmesi için erkeklere yönelik farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.
- COVID-19 önlemleri kapsamında **tüm kreşlerin kapanmış olması** kadınların ev içi görünmeyen emeğinin ağırlığını ve bakım sorumluluğunu daha da arttırmıştır. Bu sorunun uzun vadede kadınların işsizliğini arttırmaya sebep olacağı öngörülmektedir. Bunun için:
 - Fabrikalarda ve iş yerlerinde kreşler açılmalı, bakım sorumlulukları olan çalışanlara yönelik özel önlemler alınmalı,
 - Yasal düzenlemelerle yerel yönetimlere kreş zorunluluğu getirilmeli,
 - TOKİ gibi toplu yaşam alanları, organize sanayi bölgeleri, alışveriş merkezleri vb. yerler tasarlanırken kreşler gözetilmelidir.
- Kadınların istihdama katılım sorununun çözümünde özellikle iş dünyasında karar alma mekanizmalarının **toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine sahip olmasına** ihtiyaç duyulmaktadır:
 - Kadın istihdamını desteklemek için özel sektörün toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığına sahip olmasını sağlayacak eğitimler verilmeli,
 - Şirketlerin politika ve uygulamalarına toplumsal cinsiyet eşitliği merceğinden nasıl bakabileceklerine yönelik somut adımlar, rehberler düzenlenmeli,
 - Esnek çalışma modelleri konusunda çalışmalar yapılmalıdır.
- Özel sektörde değişen çalışma yaşamının karşı karşıya olduğu zorluklarla başa çıkmak amacıyla, COVID-19 ile ilgili toplumsal cinsiyet sorunlarını ele almak için, **Uluslararası Çalışma Standartları ile uyumlu stratejiler tasarlanmalı ve uygulamaya konmalıdır**.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ, EĞİTİM VE KATILIM

- Katılım hakkı en önemli sorunlardan bir tanesidir. İllerde oluşturulan **pandemi kurullarına kadınların katılımının sağlanabilmesi** büyük önem taşımaktadır. Politika önerilerine, iş sağlığı ve güvenliği kriz eylem planlarına toplumsal cinsiyet perspektifinden bakılması gerekmektedir.
- Belediyelerin, **kent yoksulluğu ile ilgili ayrıştırılmış veri** toplanmadığı için salgın döneminde acil hizmet götürülmesi gereken kitleleri kolaylıkla belirleyemediği ve gerekli hizmetleri götürmekte zorlandığı gözlemlenmiştir.
- Yerel yönetimler **toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi geliştirilmelidir**. Ayrıca belediyelerde ve kamu kuruluşlarında çalışan kadınlara yönelik **psikolojik ve bireysel gelişim destekleri içeren bir mekanizma** kurulmalıdır.
- **Resmi veri eksikliği ile ilgili savunuculuk yapılmalıdır**. Bu dönemde belli başlı bazı sivil toplum kuruluşları dışında birçok kurumun kendilerine gelen başvuruları kayda alabileceği yöntemleri olmadığı görülmüştür. Kız çocukları ve kadınlarla ilgili verilerin daha sağlıklı tutulabilmesi büyük önem taşımaktadır.
- Pandemi döneminde **kadınların dijital ortamlara yeterince katılım gösteremediği** ortaya çıkmıştır. Hem teknik anlamdaki yetersizlik hem de ev içinde özel bir oda gibi olanaklara sahip olmadıkları için birçok kadının sesini duyurması mümkün olmamıştır. Kamusal alanda bir araya gelebilen kadınlar, evden dijital ortamda bu katılımı sağlayamamıştır. **İnternet bir insan hakkıdır** ve uzun vadede kadınların internete erişimi bir hak mücadelesi olarak görülmelidir.
- Ev içi iş bölümü konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Devlete ek olarak akademi, özel sektör ve sivil alan önleyici tedbir kapsamında **hem erkeklerin hem de çocukların toplumsal cinsiyet konusunda farkındalıklarını artırmak** için çalışmalar yapılmalıdır.
- **Fon kuruluşları** yerel kadın örgütlenmelerini güçlendirecek, onların süreçlere dahil olmasını sağlayacak ve kadın örgütleri arasındaki dayanışmayı artıracak destekler vermelidir.

İŞ BİRLİKLERİNE DAİR ORTAK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bütüncül çözümler üretilebilmesi için uluslararası örgütler, akademi, sivil toplum, özel sektör ve kamu iş birliklerinin artırılması gerekmektedir. Buna yönelik olarak:

- Kadın örgütleri, özel sektör, akademi ve fon kuruluşları mutlaka **iş birliği** yapmalı,
- Salgın gibi kriz dönemleri için bir **ortak bir eylem planı** geliştirilmeli ve toplumsal cinsiyet odaklı bir yol haritası çizilmeli,
- Cinsiyete dayalı verilerin toplanabilmesi ve karar alıcılara yönelik daha etkin savunu yapabilmesi için kadın-erkek kırılımlarını tespit eden araştırmalar yapılmalı,
- Tüm kadınların eşit katılımını sağlayabilmek ve herkesi dahil edebilmek için uzun vadede **erişilebilir dijitalleşme** konusuna ağırlık verilmeli,
- Yapılan toplantı gibi **buluşma ağları ve ortamlar** çoğaltılmalı,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan üniversite birimleri ve STK'lar arası iş birlikleri güçlendirilmeli; ortak webinarlar, online eğitim programları, toplumsal cinsiyet eşitliği, kapsayıcılık ve çeşitlilik üzerine faaliyetler düzenlemeli,
- Bir web sayfası, blog gibi tüm çalışmaların içinde yer alacağı bir ortam oluşturulmalı; **herkesin çalışmalarını sunabileceği bir platform** ile yeni eylem planlarına öncü olunmalıdır.

EK - KATILIMCI LİSTESİ

	İSİM	SOYİSİM	KURUM
1	Merve	Gündoğdu	Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınmaevi Derneği (AKDAM)
2	Burcu	Gündüz Maşalacı	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
3	Hilal	Baykara	Anne Çocuk Eğitim Vakfı
4	Emine	Kuzutürk Savaş	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
5	Meltem	Ağduk	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
6	Naz	Akyol	Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi
7	Zeliha	Ünaldı	Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi
8	Aynur	Dik	Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
9	Figan	Erozan	Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
10	Beyza	Ünal	Engelli Kadın Derneği
11	Hülya	Gülbahar	EŞİTİZ Eşitlik İzleme Kadın Grubu
12	Rümeysa	Çamdereli	Havle Kadın Derneği
13	Şirin	Tabanlı	İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi
14	Adile	Doğan	İstanbul Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği
15	Fulya	Alikoç	İstanbul Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği
16	Müzeyyen	Alpşen	İzmir Kadın Dayanışma Derneği
17	Ayşen	Ece Kavas	Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu
18	Büşra	Sünetci	Kadın Dayanışma Vakfı (Ankara)
19	Nurcihan	Temur	Kadın Koalisyonu
20	Zelal	Ayman	Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği
21	Özgül	Kapdan	Kadınlarla Dayanışma Vakfı (KADAV)

22	Nebahat	Akkoç	KAMER Vakfı
23	Aslı	Mert	Koç Üniversitesi Kadın Çalışmaları Merkezi (KOÇKAM)
24	Hülya	Çelebioğlu Aydın	Mardin Ortak Kadın İş Birliği Derneği
25	Elif	Ege	Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
26	Dilek	Üzümcüler	Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği (Bursa)
27	İclay	Polat	Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği (Bursa)
28	Hülya	Adak	Sabancı Üniversitesi SUGENDER
29	Gülseren	Onanç	SES Eşitlik, Adalet, Kadın Platformu
30	Cavidan	Yılmaz	Trabzon Yaşam Kadın Merkezi Derneği
31	Canan	Güllü	Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
32	Emine	Erdem	Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER)
33	Halime	Güner	Uçan Süpürge Vakfı
34	Ali Mert	Karaköy	Yanıdayız Derneği
35	Nur	Ger	Yanıdayız Derneği
36	Hatice	Temir	Yüksekova Kadınları Toplumsal Destekleme ve Kültür Derneği